

37
edició

fira Sant Martirià

13, 14 i 15 de novembre
de 2015

*Per gaudir del món del cavall
i conèixer les races autòctones
dels Països Catalans*

Parc de la Draga, BANYOLES

Revista editada per l'Associació Fira de Sant Martirià de Banyoles

CONCURS I EXPOSICIÓ DE BESTIAR ROSSAM

X MOSTRA DE RACES AUTÒCTONES

MERCAT D'ARTESANIA

FIRA MULTISECTORIAL FIRESTANY

FIRA DEL DIBUIX I LA PINTURA

RAÇA-TAST AMB PRODUCTES AUTÒCTONS

Organitzen:

Col·laboren:

www.firasantmartiria.com

base : Podium M.Duran

Visitans al nostre stand
del FIRESTANY, i aprofita
les promocions de

PODIUMBIKES

base : Podium M.Duran

c. de la Llibertat, 137 - 17820 BANYOLES - Tel. 972 57 49 02 - banyoles@base.net - www.basepodium.net

Hotel l'Ast

MENÚ
FIRA SANT MARTIRIÀ
15€

Passeig Dalmau, 63
972 58 48 79
info@hotelast.com

Silenplus CADA DIA MÉS A PROP DE LA NATURA

PLAN
RENOVE
2015

GARANTIA
2+2
ANYS

- ESPA *evopool*® Control system = millor automatització
- ESPA *evopool*® Filtration Plus = millor filtració
- ESPA *evopool*® Backwash Plus = millor contra-rentat
- ESPA *evopool*® Filterwatch Plus = millor adaptació
- ESPA *evopool*® App = millor gestió

+ ESTALVI

Energia ⚡ 84%   Aigua 💧 58%

Compri una bomba Silenplus amb la tecnologia *evopool*® i si ens porta la seva bomba antiga li reembolsem:

Silenplus 1M → 75€
Silenplus 2M → 100€
Silenplus 3M → 150€

* Promoció vàlida fins 31/12/2015

www.espa.com
evopool.espa.com

ESPA *evopool*®

UNA FIRA AMB UNA SALUT DE FERRO

El 21 de juliol de 1243, en plena edat mitjana, el rei Jaume I d'Aragó va donar permís a l'abat del Monestir de Sant Esteve de Banyoles, Guillem de Cartellà, perquè organitzés una fira agrícola i ramadera de vuit dies de durada, de periodicitat anual, i que tingués lloc la setmana de Sant Martí (a principis de novembre). L'eclesiàstic cobraria la lleuda (un impost sobre les mercaderies venudes a les persones foranes), mentre que el sobirà protegiria els comerciants dels lladres i bandolers. Ben aviat, la fira va agafar embranzida, tot i la competència d'altres pobles, i es va consolidar.

Cent vint-i-cinc anys després, en va aparèixer una de nova, de fira. El 10 de novembre de 1368, a sol·licitud de l'abat Ponç de Canadal, el rei Pere III 'el Cerimoniós' va concedir-li el dret de convocar les Fires de Sant Martirià, coincidint amb els dies en què es festejava la diada d'aquest sant popular i arrelat a la població (24 de novembre). Segons sembla, l'activitat havia crescut molt i l'abat va veure una oportunitat excel·lent per augmentar els seus ingressos mitjançant noves imposicions. El rei va acordar mantenir la fira anterior i instaurar-ne una altra pocs dies després, dins el mateix mes. A poc a poc, la Fira de Sant Martirià es va convertir en un referent en el territori i

va acabar eclipsant i eliminant la Fira de Sant Martí. Durant la Guerra Civil i, posteriorment durant la crisi del sector ramader i agrícola per la mecanització del segle XX, la mostra de recent creació va estar a punt de desaparèixer, però la seva forta identificació amb Banyoles ho va impedir. A la dècada dels 70 va fer un gir i va adoptar el format d'exposició i concurs que s'ha mantingut fins avui en dia.

Edició rere edició, i ja en van 37, la Fira de Sant Martirià ha anat configurant el seu caràcter actual i ja no és només una cita exclusiva pels professionals del sector agrari i ramader, sinó que s'ha obert a tothom, grans i petits. Convida a fer una passejada pel Parc de la Draga i a participar en activitats relacionades amb el món del cavall i el bestiar. Com a novetat, enguany s'hi podrà veure un monogràfic sobre el gos d'atura català i una exposició de les races autòctones del País Basc. Però també hi haurà concursos morfològics, exhibició de carrusells, espectacles eqüestres, conferències... El Firestany, la fira d'artesans, la fira del dibuix i la pintura i el raça-tast completen l'oferta d'una fira que ha sabut (i pogut) perllongar-se en el temps i que gaudeix d'una salut de ferro.

Benvinguts a la Fira!

Edita: **Associació Fira de Sant Martirià**
Disseny: **Estudi Oliver Gràfic**
Impressió: **Rotimpres**

Tiratge: **15.500 exemplars**
www.firadesantmartiria.com
Novembre 2015

Informació: **OFICINA DE TURISME DE BANYOLES**
Passeig Darder - pesquera núm. 10 | 972 58 34 70
turisme@ajbanyoles.org | www.banyoles.cat/turisme

ASSEGURANÇA PER ANIMALS DE COMPANYIA

**LA SEVA SALUT,
LA NOSTRA
PREOCUPACIÓ**

ASSEFONT 1977 S.L. Agència exclusiva Mapfre

Llibertat, 98 17820 Banyoles 972574437

www.mapfre.com/oficinas/1724

DGSFP C0058B17824566

La Gironina

SOCIETAT COOPERATIVA CATALANA LIMITADA

Aliment per a bestiar

FÀBRICA SALT: Tel. 972 233 911 - Fax 972 245 792

FÀBRICA SANT GREGORI: Tel. 972 428 129 - Fax 972 981 907

info@lagironina.com

www.lagironina.com

TERAPEUTES DE QUATRE POTES

Òscar Bonet. Periodista

La hipoteràpia utilitza el moviment del pas del cavall per tractar persones amb diferents afeccions físiques i mentals. El caràcter afable i perceptiu de l'equí juga un paper molt important perquè els resultats obtinguts siguin tan bons.

Liz Härtel era una gran practicant de l'equitació a la seva Dinamarca natal quan el 1943, a l'edat de setze anys, va contraure la poliomièlitis. Durant un llarg període de temps, la malaltia li va impedir moure's, però Liz no es va donar per vençuda i va decidir lluitar. Es va prometre que tornaria a tenir mobilitat a les cames i que tornaria a caminar. Així doncs, va deixar aparcar la cadira de rodes i les croses en un racó de casa seva, i en contra de la voluntat de la seva família i de l'equip mèdic que l'atenia, va recuperar la vella afició de muntar a cavall. Va posar-hi coratge i esforç, i nou anys més tard va guanyar una medalla de plata en ensinistrament en els Jocs Olímpics d'Hèlsinki (1952). El públic només va adonar-se de les conseqüències físiques que li havia produït la poliomièlitis a Liz quan va baixar del seu cavall i es va valdre de dos bastons canadencs per pujar al podi a recollir la medalla. Quatre anys després, en els Jocs Olímpics de Melbourne, va sumar la segona medalla de plata del seu palmarès en la mateixa disciplina.

El cas de Liz Härtel és paradigmàtic en el món de la hipoteràpia perquè la seva història va aconseguir despertar, finalment, l'interès de la medicina empírica en l'efecte beneficiós del moviment del cavall sobre les persones, que ja es coneixia des de l'època antiga. En efecte, els grecs aconsellaven l'equitació per millorar l'estat anímic dels malalts terminals, i en el segle

VII també es receptava per combatre la gota, una malaltia que en aquella època va causar estralls. Les primeres dades contrastades arriben el 1875, any en què el neuròleg francès Chas-siagnac va adonar-se, corroborar i demostrar que els pacients paraplègics o amb trastorns neurològics milloraven l'equilibri, les articulacions i el control muscular.

Es milloren l'equilibri i la mobilitat, però també incideix en la comunicació i el comportament; aquesta teràpia alternativa té un efecte molt positiu en pacients que pateixen dificultats d'inadaptació social

No obstant això, l'auge de la hipoteràpia no va arribar fins als anys 50 i 60, principalment a Alemanya. Des d'aleshores s'utilitza el mètode actual basat en l'establiment d'una relació directa entre el moviment del cavall i la resposta del pacient. La hipoteràpia va saltar a posteriori d'Europa als Estats Units i Canadà, on va augmentar la seva importància en la dècada dels 70, per tornar al vell continent, on països com Itàlia, França o Alemanya compten avui en dia amb més de 30 anys d'experiència en aquest camp. A Catalunya, aquesta teràpia s'ha anat introduït progressivament des de fa poc temps, tot i que ja

Yeguada
Can Boada
Més de 80 anys criant cavalls

yeguada@canboada.com - www.canboada.com - 659131546

Centre Alforges
Club Equestre

PER LA FIRA DE SANT MARTIRIÀ, ELS PETITS DE LA CASA, FARAN UN CARRUSSEL!

- CLASSES D'EQUITACIÓ - ESCOLA DE HORSE-BALL - CLÍNICS COMPETICIÓ
- PONI CLUB - LLOGUER DE PONIS - DOMA DE POLTRES
- PUPIL-LATGES (Box o Semillibertat) - SERVEI DE BAR
- CELEBRA LA TEVA FESTA D'ANIVERSARI AMB NOSALTRES (diverses activitats)

Cal Veler, s/n - 17834 Camós (Girona)
670 440 587 - 670 731 478
Jordi Serra
www.clubalforges.com / clubalforges@gmail.com

existeix un reconeixement generalitzat respecte als beneficis que aporta. Cada vegada són més els centres especialitzats (prop de Banyoles també se'n troben) i els particulars afectats que s'interessen per aquest tractament i que l'incorporen en el seu programa de recuperació.

La història de la danesa Liz Härtel és paradigmàtica, ja que va sobreposar-se a la poliomielitis tornant a muntar a cavall i va guanyar dues medalles de plata en ensinistrament en els Jocs Olímpics d'Hèlsinki i Melbourne

Però què és exactament la hipoteràpia? La paraula prové del grec *Hippos* (cavall) i es refereix a l'alternativa terapèutica basada en la utilització del moviment del cavall per tractar diferents afeccions físiques i mentals que ha obtingut molt bons resultats. S'han donat casos de nens autistes que no mostraven cap tipus d'estimació pels seus familiars que han acabat abraçant el seu cavall, o joves en cadira de rodes que han aconseguit tornar a caminar, o nens hiperactius que són capaços de relaxar-se després de passar una temporada muntant. Es tracta de l'únic tractament en què el pacient està exposat al moviment de vaivé de l'equí, molt similar al que realitza el cos humà quan camina. Això significa que el malalt no s'enfronta passivament al moviment, sinó que es veu obligat a reaccionar enfront un seguit d'estímul produïts pel cavall quan camina. Ha d'adaptar-se i respondre davant múltiples i diferents sensacions.

El pas suau transmet al genet uns 110 moviments diferents per minut. Així doncs, no hi ha ni un sol múscul ni cap zona corporal, del còccix fins al cap, als quals no arribi un estímul. Tot plegat, en conjunt, fa que el malalt experimenti sensacions que mai abans havia viscut. La reacció no és només muscular, sinó també sensorial, i afecta a tot el cos; per tant, el benefici és global. Físicament, es milloren l'equilibri i la mobilitat, però també incideix en altres aspectes, com ara la comunicació i el comportament. És per això que aquesta teràpia s'utilitza també en pacients que pateixen dificultats d'inadaptació social, ja que trenca l'aïllament d'aquestes persones respecte al món. Muntar a cavall serveix per fer front a la por, per agafar confiança i aprendre a concentrar-se, i alhora oblidar-se de les tensions i inhibicions físiques i emocionals.

Però si hi ha un punt diferencial que facilita notablement l'obtenció de resultats positius és, sens dubte, que la hipoteràpia és assumida pel malalt com una diversió. Com que es duu a terme a l'aire lliure, gaudeix de tot allò que l'envolta, sent que el cavall és viu, com ell, i percep el caràcter afable i enormement perceptiu de l'animal, que de seguida s'adona que aquella persona és diferent de la resta i es comporta de manera especial. Tot i que són molts els bons resultats obtinguts que omplen d'esperança a molta gent, la hipoteràpia no és una cura miraculosa. Està considerada com un tractament alternatiu i complementari als que s'utilitzen habitualment que permet obtenir nous estímul que s'afegeixen als assolits mitjançant els mètodes tradicionals. Motius de sobre per, com a mínim, donar-li una oportunitat.

Cavalls de Terraprim

Comunicación y Equilibrio

Sofia Hagelberg
633337468

Equilibrio físico y mental de jinetes y caballos
Mejorar comunicación entre las dos partes del binomio
www.terraprim.com

V. Matamala, 10 - 17244 Cassà de la Selva
Tel. 639 700 998 - 972 46 38 72
www.cancomas.cat

ARTICLE D'OPINIÓ

SANT MARTIRIÀ, UNA FIRA AMB DENOMINACIÓ D'ORIGEN

A Banyoles, Sant Martíà el vivim per partida doble. Poc després de la concorreguda festa major de l'octubre, ja tenim la Fira de novembre a punt. Festa i fira no es troben mai, però es complementen sempre. Les barraques, les cobles i l'esport al voltant de l'estany deixen pas al món del bestiar, i del cavall en particular.

Les fires, a Banyoles, es remunten a temps pretèrits, a l'edat mitjana, quan van néixer amb un caràcter bàsicament comercial. Aquella primera Fira de Sant Martí, que es feia a diverses ciutats catalanes coincidint amb l'època de la sembra i quan els ramats havien baixat al pla a passar l'hivern, es va veure substituïda per una segona fira, més de cent anys després, la de Sant Martíà, origen de la que avui coneixem. Va anar de ben poc que no desaparegués durant la Guerra Civil i per la crisi del sector ramader i agrícola arran de la mecanització viscuda a la meitat del segle XX.

I, ara, des de la seva recuperació fa 37 anys, i sense defugir la tradició, la Fira de Sant Martíà ha sabut sortir-se'n, gràcies a mantenir una singularitat i un caràcter propis i adoptant el format d'exposició-concurs que es manté encara avui.

La Fira representa un punt de trobada molt esperat per totes aquelles persones que treballen en el sector agrari i ramader. Però no és una Fira només per a professionals, sinó que s'obre a tothom i esdevé un magnífic aparador per conèixer el món del bestiar i el paper clau que ha tingut, i té encara —malgrat les dificultats— a casa nostra. Aquesta doble vessant de trobada d'entesos i de públic en general, és un dels principals atractius de la trobada.

Sant Martíà és, avui, la Fira comarcal per excel·lència del Pla de l'Estany. La Mostra de Races Autòctones dels Països Catalans aconsegueix, cada any, fer pedagogia sobre les diverses espècies de bestiar pròpies. La fira d'artesans, la fira multisectorial Firestany i la fira del dibuix i la pintura completen una oferta lúdica i cultural de primer ordre, sense oblidar les nombroses activitats, concursos i carrusells relacionats amb el món del cavall i del bestiar, que atrauen persones de totes les edats.

Podem ben dir, com veieu, que Sant Martíà, és una Fira amb denominació d'origen, que us obre les portes un altre any i que, un altre any més, us sorprendrà. I, si és la primera vegada que ens visiteu, farem tot el possible perquè no sigui l'última.

Sigueu benvinguts a Banyoles. Us esperem a la Fira!

Miquel Noguera i Planas
Alcalde de Banyoles

CARNS TRIAS
magatzem frigorífic sala d'especejament

La millor carn per la teva taula.
Servim carn de qualitat i proximitat

VENDA ON-LINE www.carnstrias.com

Carrer de la Bassa del Cànem 62 - BANYOLES - Tel. 972 57 34 74
www.carnstrias.com

Jordi CORBALAN
ASSESSORS D'ASSEGURANCES

Entra al web

www.jordicorbalan.com

CORREDOR D'ASSEGURANCES I LLICENCIAT EN DRET

ASSEGURANCES AMB ASESORAMENT JURÍDIC I FINANCER INCLÒS

TOT EL QUE EL TEU CAVALL NECESSITA EN ASSEGURANCES

Av. Països Catalans, 96, entresòl A - 17820 BANYOLES - Tel. 972 57 19 96 - Fax 972 57 61 77
jordic@jordicorbalan.com - www.jordicorbalan.com

D-TOT

**TOT EL QUE NECESSITES
PER A LA TEVA CELEBRACIÓ**

LLOGUER DE MOBILIARI I PARAMENT
Taulas, cadires, plats, coberts, copes, estufes...

LLOGUER DE CAFETERES

DISSENY, ORGANITZACIÓ I PREPARACIÓ

ESEVENIMENTS SOCIALS, CULTURALS I CORPORATIUS

Per a més informació, reserves i comandes:

972 582 737 - 679 170 040 - 679 170 047

info@servidraga.com

BANYOLES LLEURE S. L. - Puigpalter, 46 Pol. Ind. UP-4 Nau B - 17820 Banyoles

COOPERATIVA AGRÍCOLA BANYOLES

NOVETAT!

Descobreix la nova pàgina web i fes la teva compra online

www.cabanyoles.com

Cooperativa Agrícola Banyoles

@CABanyoles

AGROBOTIGA I FÀBRICA DE PINSOS: Plaça Monestir, 19 - BANYOLES - Tel. 972 57 41 94

OFICINES I BOTIGA DE SUBMINISTRAMENTS AGRARIS:

Ctra. Borgonyà, s/n - CORNELLÀ DE TERRI - Tel. 972 57 04 52 - info@cabanyoles.com

“LA FIRA FORMA PART DE LA HISTÒRIA DE BANYOLES I DE LA SEVA GENT”

La regidora de Comerç, Consum, Turisme, Fires i Promoció Econòmica de l'Ajuntament de Banyoles, Joana Vilà, parla en aquesta entrevista de la importància de la Fira de Sant Martírià per a la ciutat i per a la comarca en l'apartat econòmic, social, cultural i educatiu.

Quina és la implicació de l'Ajuntament en el finançament i l'organització de la Fira?

L'Ajuntament de Banyoles sempre ha estat al costat de les fires que tenen lloc a la ciutat amb un suport econòmic, però també logístic, organitzatiu i professional. Per tant, la implicació en la Fira de Sant Martírià és la màxima que ens és possible en l'àmbit pressupostari com de personal i d'equipaments. Es tracta d'una mostra complexa per les

múltiples propostes d'activitats de sectors molt diversos i, per això, ja fa un temps es va crear l'Associació Fira de Sant Martírià formada per un grup de persones implicades que treballen tot l'any perquè cada edició sigui millor que l'anterior, incorpori novetats i mantingui la seva vitalitat i bona salut. És un treball en equip, i aquesta és una de les claus de l'èxit. Després de vuit anys, el contacte és molt directe i molt fluid. Les feines que s'han de fer són moltes: la coordinació, la cessió i gestió d'espais, la instal·lació i habilitació dels estands del Firestany, el contacte comercial amb les empreses que hi presentaran els seus productes, la publicitat, la promoció i difusió, la gestió de les inscripcions del concurs morfològic... A més, durant la Fira es fa un seguiment constant del seu desenvolupament per corregir les eventualitats que puguin sorgir. Quan finalitza, s'avalua què caldria millorar per intentar aplicar-ho en futures edicions.

Quins motius trobes perquè la Fira estigui plenament consolidada tot i la crisi?

En primer lloc, integra una programació molt variada i, per tant, poden venir molts perfils diferents de visitants, i tots poden trobar coses que els agraden. I això és una característica que no hi entén, de crisis, sinó de dinamisme. Cada any fem l'esforç per renovar-nos sense perdre els orígens i per continuar essent una proposta de referència a la província. En segon lloc, els expositors continuen creient en la Fira perquè saben que és un aparador que compta amb una bona organització i molta seriositat en tot allò que s'hi fa, i que és un pol d'atracció que els donarà visibilitat. Una visibilitat que, de fet, és molt més necessària en temps de crisi. Que una empresa gaudeixi de l'oportunitat de presentar allò que elabora o comercialitza davant d'un públic tan nombrós fa que aparegui una expectativa de negoci. Per últim, crec que la Fira ha sabut no estirar més el braç que la màniga. Des de sempre hem cregut més en l'aportació de les persones que en els grans pressupostos, i això ens ha ajudat a ser sempre molt curiosos en la despesa. Intenem treure el màxim profit d'allò que tenim o de què podem disposar, perquè la prioritat és oferir activitats i una programació de qualitat d'acord amb el pressupost disponible.

Sens dubte, la Fira és un excel·lent aparador pel sector agrícola i ramader. A més, la gent de Banyoles ja se l'ha feta seva, no?

Sens dubte, és el principal aparador agrícola i ramader de les comarques gironines. S'ha consolidat com un punt de trobada i de referència pel món eqüestre i per a l'exhibició de les Races Autòctones dels Països Catalans, una exposició que cada cop és més gran. Ens visita molta gent, des de professionals fins a aficionats que poden compartir experiències en un mateix punt de trobada. Aquest és un dels seus grans valors: és un espai de trobada i, per a alguns, l'espai de trobada. Respecte a la gent de Banyoles, fa molts anys que se l'han feta seva. Porta el nom del patró de la ciutat i això sol ja l'arrela a la mateixa essència de la nostra vila. No obstant això, són uns dies que Banyoles

sencera viu d'una manera festiva. Des dels petits que visiten l'exposició d'animals fins als banyolins i banyolines que visiten, massivament, les activitats de la Fira. Tenim moltes empreses, artesans i dibuixants de la comarca i rodalia, i això també la fa familiar i propera. Forma part de la història de Banyoles i és indissociable de la seva gent i del seu caràcter.

Per fer un pas endavant, potser s'hauria de potenciar el caràcter familiar i educatiu de la Fira perquè tingui també una missió més social?

Aquesta podria ser una direcció a prendre de cara a completar l'experiència de la Fira. Quant al vessant educatiu, en els darrers anys s'han potenciat les visites d'escolars a la Mostra de Races Autòctones dels Països Catalans, i cada any hi passen un gran nombre de nens i nenes del Pla de l'Estany i d'alguns centres de la província de Barcelona. Es podria treballar també per potenciar tallers familiars i visites guiades, ja que en altres experiències de la ciutat hem comprovat que són propostes que acostumen a tenir bona rebuda, pel seu caràcter distès, participatiu i dinàmic, al mateix temps que fomenten un coneixement, un aprenentatge i, especialment, un respecte per l'entorn i la riquesa del paisatge i la fauna propis. Tenim sort perquè disposem d'entitats, empreses i voluntaris que faciliten aquest tipus d'activitats. També tenim un públic familiar prou divers que encaixa en aquestes propostes. Però, com dèiem, el que ens agrada és consolidar i mantenir la Fira forta dins els límits pressupostaris, i cada nova incorporació o ampliació la volem estudiar en totes les direccions per oferir un nivell de qualitat alt en l'experiència. Aquesta és i ha estat la nostra màxima de treball que ha fet créixer i consolidar la Fira de Sant Martírià.

Aquest any la principal novetat és el monogràfic del Gos d'Atura. Què me'n pots dir?

La monogràfica del Gos d'Atura Català cada any es portava a terme al Parc de la Draga a principis del mes d'octubre, però enguany s'ha volgut introduir dins la Fira per donar-li un valor afegit a la mostra de races autòctones catalanes perquè el gos d'atura català és una de les nostres races més representatives. Es tracta d'un concurs morfològic, en el qual participen gossos d'atura català provinents de Catalunya i França, majoritàriament. També tindrem una mostra de races autòctones del País Basc, amb l'objectiu de donar a conèixer les races típiques d'altres comunitats autònomes. Sense oblidar els tastets de productes alimentaris autòctons del País Basc, entre els quals destaquen els seus formatges i vins.

Comercialització d'energia elèctrica

Registra't a la nostra oficina virtual i gaudeix d'avantatges connectant a
www.agrienergia.com

Grup Agri-Energia c/ Girona, 155 - 17820 Banyoles - 972 58 00 58

PROGRAMA D'ACTES 2015

DIVENDRES 13

OBERTURA DE LA FIRA

MOSTRA DE RACES AUTÒCTONES DELS PAÏSOS CATALANS

De 9 del matí a 8 del vespre
JORNADA PER A ESCOLES:
VISITES AMBIENTADES

A les 8 de la tarda:

INAUGURACIÓ DE LA FIRA SAN MARTIRIÀ 2015 FIRA MULTISECTORIAL- FIRESTANY

DISSABTE 14

Durant tot el matí

CONCURS MORFOLÒGIC

Concentració al parc de la Draga de 8 a 10 del matí, del bestiar rossam participant en les categories de: Cavall de Tir, Híbrid, Ase català. Les inscripcions al concurs es faran a la caravana que s'instal·larà al Parc la Draga. Cal dur la targeta sanitària equina (TSE) actualitzada o passaport, la pòlissa d'assegurança i el certificat de desinsectació (formulari a www.firasantmartiria.cat) en el moment de fer la inscripció.

Inici dels concursos: 2/4 d'11 del matí

A les 10 del matí

CONCURS DE CARRUSSELS

IV MEMORIAL

Francesc Bosch Llorella

Trofeu al millor ase català de la Fira de Sant Martíria 2015, en finalitzar el concurs morfològic de l'ase català.

De 10 del matí a 8 del vespre

MOSTRA DE RACES AUTÒCTONES DELS PAÏSOS CATALANS

Altres activitats:

Durant tot el dia
ESPECIAL RACES AUTÒCTONES DEL PAÍS BASC

A partir de les 10 del matí

7è CONCURS MONOGRÀFIC:

Gallina empordanesa, oca empordanesa, gallina flor d'ametller i colom vol català.

1r CONCURS MONOGRÀFIC:

Gallina pairal

A la 1 del migdia

Taula rodona, col·loqui i trobada de criadors de "la gallina empordanesa".

Lliurament de premis dels concursos morfològics

A les 5 de la tarda

Col·loqui sobre el Colom "Vol català"

A partir de les 10 del matí:

XXXV EXPOSICIÓ MONOGRÀFICA DEL GOS D'ATURA CATALÀ

concurs morfològic i lliurament de premis

De 10 del matí a 2/4 de 9 del vespre

FIRA MULTISECTORIAL- FIRESTANY

MERCAT D'ARTESANIA

FIRA DEL DIBUIX I LA PINTURA amb tallers infantils de pintura

BAR DE LA FIRA

Esmorzars, dinars i sopars dels nostres productes autòctons.

De 8 a les 12 del vespre

TAST DE CERVESES ARTESANES

ACTUACIONS MUSICALS:

- Grup de ball folk "**NIU**" amenitzat amb l'Associació de músics i balladors de carrer de Girona "**GRAMBLA**"

- Grup rumbero "**OLE TU**"

DIUMENGE 15

Durant tot el matí

CONCURS MORFOLÒGIC

Concentració al parc de la Draga de 8 a 10 del matí, del bestiar rossam participant a les categories de: Cavall de concurs, Cavall de Pura Raça Àrab, Cavall de Pura Raça Espanyola

Les inscripcions al concurs es faran a la caravana que s'instal·larà al Parc de la Draga. Cal dur la targeta sanitària equina (TSE) actualitzada o el passaport, la pòlissa d'assegurança i el certificat de desinsectació (formulari a www.firasantmartiria.cat) en el moment de fer la inscripció.

Inici dels concursos: 2/4 d'11 del matí

De 10 del matí a 3 de la tarda

ACTIVITATS PISTA CENTRAL

- Demostració dels guanyadors del concurs de carrusels del dissabte
- Demostració de carruatges
- Exhibició de diverses disciplines eqüestres:
  - Demostració de Horseball
  - Demostració de Pony Games de l'hípica **Can Comas**
- Espectacle eqüestre "DOMA EN LLIBERTAT" de **Lluís Pell**

De 10 del matí a 8 del vespre

MOSTRA DE RACES AUTÒCTONES DELS PAÏSOS CATALANS

Altres activitats:

Durant tot el dia
ESPECIAL RACES AUTÒCTONES DEL PAÍS BASC

A les 10 del matí

Taula rodona, col·loqui i trobada de criadors de "la gallina flor d'ametller"

A les 12 del migdia

4rt Concurs de Cant de Gall

De les 10 del matí a les 2/4 de 9 del vespre

MERCAT D'ARTESANIA

MOSTRA DE TRACTORS EXHIBICIÓ DE BATRE I FER PALLER

FIRA DEL DIBUIX I LA PINTURA

FIRA MULTISECTORIAL - FIRESTANY

BAR DE LA FIRA

Esmorzars, dinars dels nostres productes autòctons

MAPA ESQUEMÀTIC DE LA FIRA, ZONA DE LA DRAGA

SECTOR 1 - CONCURS MORFOLÒGIC

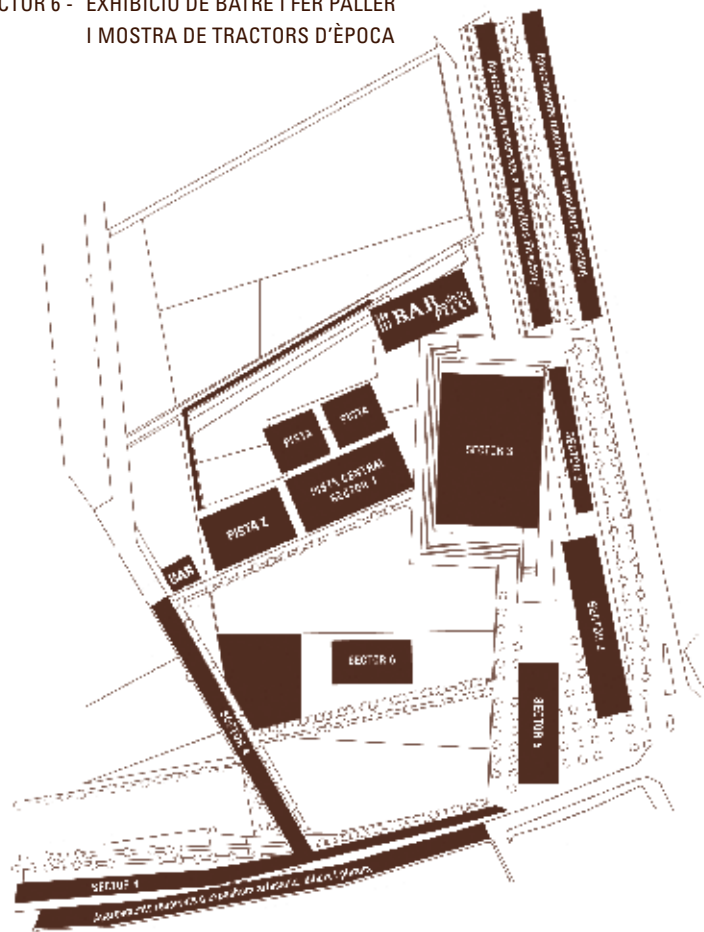
SECTOR 2 - MOSTRA DE RACES AUTÒCTONES CATALANES

SECTOR 3 - FIRA MULTISECTORIAL - FIRESTANY

SECTOR 4 - MERCAT D'ARTESANIA

SECTOR 5 - FIRA DEL DIBUIX I LA PINTURA

SECTOR 6 - EXHIBICIÓ DE BATRE I FER PALLER
I MOSTRA DE TRACTORS D'ÈPOCA

VINE AL

BAR de la fira

I TASTA ELS NOSTRES PRODUCTES AUTÒCTONS

- Bistec i hamburguesa de **Vedella Bruna dels Pirineus**
- Bistec de **Poltre Pirinenc Català**
- Formatge i mató d'**Ovella Ripollesa**

Vine i disfruta del

RAÇA-TAST

ARTICLE D'OPINIÓ

COMPLEMENTÀRIA, NO ALTERNATIVA

Carme Mariscot Bas. Psiquiatra

Tots estem d'acord que vivim en una societat massa medicalitzada i que l'existència de teràpies alternatives poden ajudar a reduir els tractaments farmacològics. Els metges, certament, les necessitem, aquestes teràpies, però la nostra formació científica ens demana objectivar la seva eficàcia. No podem només creure en una teràpia, hem de saber si realment funciona. Per això calen més estudis comparatius (fins ara la majoria són descriptius) i més assajos clínics. S'ha constatat que per a algunes patologies psiquiàtriques, la hipoteràpia té efectes positius en els malalts i que, per tant, és considerada un tractament complementari eficaç. Per exemple, en l'autisme, una síndrome en què destaquen alteracions en la socialització, en la comunicació, en la conducta i en l'interès per l'entorn. Els estudis parlen de millores en les habilitats comunicatives verbals i no verbals, en les alteracions de conducta, en l'agressivitat, en l'autoestima, en la seguretat i en la responsabilitat i cooperació amb l'entorn.

També en el trastorn mental sever, que provoca un grau variable de discapacitat i de disfunció social. Les persones afectades fan un important pas endavant en l'àmbit físic (equilibri, força muscular, postura, control muscular) i en l'àmbit psicosocial (autoestima, interacció i habilitats socials, percepció de benestar general, millora del control emocional, disciplina, empatia). Respecte al trastorn per déficit d'atenció i hiperactivitat (TDAH), una síndrome caracteritzada per un alt nivell d'impulsivitat i per una activitat i atenció no adequats a l'edat del desenvolupament, es milloren l'autoestima, la motivació, la responsabilitat, l'expressivitat, la impulsivitat, l'atenció i la concentració.

L'obtenció de bons resultats va lligat a un aspecte determinant: l'efecte normalitzador de l'animal. La relació amb el cavall no té el component d'estigma ni de por a l'avaluació que tenen les relacions amb les persones. Els avanços es donen en un temps molt breu (les primeres sessions) i es generalitzen a altres àmbits de la vida personal. Segurament, si en la puntuació de les teràpies no es tingués tant en compte el cost econòmic i la rapidesa en la millora, la hipoteràpia tindria una bona nota. Per tot plegat, no es pot parlar de teràpia alternativa, ja que la medicina tradicional ha estat la que ha permès allargar la supervivència dels humans i ha eradicat i previngut patologies molt greus. La hipoteràpia no pot substituir els tractaments mèdics, tot i que n'és un excel·lent complement, i és necessària per reduir la medicalització.

pirinexus
RUTA CICLOTURÍSTICA CATALANA

Rutes per al senderisme i el cicloturisme

Descobreix la Costa Vermella, la Costa Brava i els Pirineus

Gaudeix de més de 2000 anys d'història al teu ritme

353 Km de ruta cicloturista

www.pirinexus.cat

**Saps aquella cara que fas quan et valoren la feina ben feta?
És la cara que fem avui tots els que formem part de CaixaBank.**

Gràcies als nostres 14 milions de clients, als nostres 30.000 empleats i als nostres 750.000 accionistes per convertir-nos en el millor banc d'Espanya.
Gràcies per formar part de CaixaBank.

EUROMONEY AWARDS FOR EXCELLENCE 2015

Millor Banc d'Espanya 2015

CaixaBank
Tu ets l'Estrella

www.CaixaBank.com

LAS RAZAS DE EUSKAL HERRIA

Miguel Angel Garcia-Diego. *Tesorero de Euskal Abereak. Presidente de EOALAK.*

En todas las partes de mundo se han generado, gracias al paso del tiempo, estirpes de razas locales por la no globalización y por el aprovechamiento y la adaptación de las razas al medio climático de cada zona. Este debe de ser un legado que no podemos perder y sí potenciar y salvaguardar para nuestras próximas generaciones, puesto que la biodiversidad será la mejor herencia que podamos dejar a nuestras próximas generaciones.

El legado de Euskal Herria dentro de las razas autóctonas se puede focalizar especialmente en la región más oeste conocida como Encartaciones, en la provincia de Bizkaia, donde podemos encontrar la mejor diversidad de razas domésticas, como por ejemplo bovinas, equinas, ovinas, caprinas, porcinas, caninas y aviares.

El próximo mes de noviembre nos desplazaremos desde Euskal Abereak (Federación de Razas Autóctonas Vascas) a la localidad de Banyoles, en Cataluña, con una representación de nuestro legado, donde se podrán observar razas y variedades de caballo Pottoka, cabra Azpi Gorri, oveja Latxa, cerdo Euskal Txerri, burro de las Encartaciones, perro Villano de las Encartaciones, perro Artzain Txakur, gallina Euskal Oiloa y oca Euskal Antzara. La difusión de las razas locales es una de las mejores garantías para su conservación.

Caballo Pottoka

Caballo de Euskal Herria. Tiene una altura media a la cruz de 124 centímetros.

La capa puede ser negra o castaña oscura. En verano, tiene el pelo fino que se convierte en un tupido pelaje en invierno. Cuenta con un cuerpo bien proporcionado con perfil subcónico y extremidades de longitud media, delgadas pero potentes, con una excelente conformación ósea.

Asno de las Encartaciones

Recibe su nombre de la comarca de las En-

cartaciones de la cual procede, situada en la región más occidental de la Comunidad Autónoma del País Vasco. Animal muy común en todos los caseríos vascos, de pequeño tamaño e indispensable como animal de carga y transporte. A principios del siglo XX, sufrió una paulatina regresión. En el año 1996 se inician las labores de recuperación, cría y selección de la raza. Es la única raza asnal elipométrica de la Península Ibérica.

Cabra Azpi gorri

Las palabras "Azpi Gorri" provienen del euskara y etimológicamente significan: "Con la parte baja de color

rojizo", como descripción de estos rumiantes de color oscuro con degradaciones de color rojizo o castaño en la región abdominal, bragadas extremidades y zonas de la cabeza como carrilleras. Pastan libremente en los montes con escasa intervención humana.

Perro Villano de las Encartaciones

Son perros de presa originarios de la parte de las Encartaciones de Bizkaia. Son utilizados desde épocas ancestrales por los ganaderos propietarios de bóvidos de raza Monchina por su carácter salvaje, para la captura de

las mismas en los abruptos valles en los que habitan. El color de la capa típica

es el barcino o 'barreado', que es el término utilizado por los ganaderos encartados. Hay carencia total de espolones. El color del iris es avellano y la pigmentación de la trufa es negra. El pelo es duro, plano, liso y de crecimiento en la misma dirección. La alzada media a la cruz es de 58,66 centímetros en los machos y de 55,94 en las hembras.

Gallina Euskal Oiloa

Es una ave semipesada, de cresta sencilla y mediana, orejillas rojas y tarsos amari-

llos. Es una raza rústica y de aptitud mixta: aceptable tanto en puesta como en producción de carne. Tiene 5 variedades reconocidas, con todas las características iguales a las descritas con anterioridad y que se diferencian según el color de sus plumas. Son Beltza, Gorria, Leposoila, Marraduna y Zilarra.

Dedico este pequeño resumen a mi padre Moisés, fallecido recientemente.

Veterinària d'equins

Sandra Civit Navarro
699 932 286

VET-EQUÍ,
CLÍNICA
EQUINA

PERE J. COMA COSTA
VETERINARI

CA L'ORIOI - 17833 FONTCOBERTA
Tel. 972 57 60 76 - Mòbil 659 798 140

Bassols

Avinguda Girona, 2 - 17800 Olot
Tel. 972 26 01 50 | Fax 972 26 98 99

www.bassolsenergia.com

ferreteria Soler

Tanques metàl·liques

Tanques elèctriques
de seguretat

Tot per al cavall i el genet

Ferreteria en general

Ferrer de tall

Palol de Revardit (Girona) · Tel. 972 59 40 86
www.fersoler.com

MOLÍ DE SERRA

Centre de nutrició equina,
alimentació i confort

Nova web
Nous avantatges
Nous productes

www.molideserra.com

Tot pel teu cavall, en un clic!

Ctra. de Torroella GI-643, km 4,5 - 17133 SERRA DE DARÓ (Girona) - Tl. 972 757 144 / 659 011 821-
web: www.molideserra.com - e-mail: molideserra@flocnet.com

el Restaurant de la Carpa de l'Estany

Vine a gaudir d'un àpat amb nosaltres, davant
de l'estany i a prop de la Fira de Sant Martírià

Pàrquing gratuït

**Menú de Nadal
per a empreses**
Demana
informació

Passeig Darder, 10 - 17820 BANYOLES - Tel. 972 58 28 25

Rutes - Classes d'equitació
Equip de competició de Doma clàssica i Horseball

Ctra. de Banyoles a Mieres (GI-524) Km-31, s/n
17834 Porqueres (Pla de l'Estany)
619 932 455 - www.clubhipicbanyoles.com

GUANYADORS CONCURSOS 2014

Una trobada entre criadors i aficionats, on porten i exposen els millors exemplars de cada raça. És un espai on els jutges valoren els animals seguint els estàndards morfològics i de caràcter de cada raça per tal que la cria d'aquestes mantingui els caràcters genètics que les defineixen. Al llarg dels últims anys la feina feta pels criadors i exposada a la Fira ha ajudat a la difusió i coneixement de les diferents races que hi participen, com els cavalls de pura raça àrab, pura raça espanyola, mulats, però sobretot de l'ase català, i en els últims anys de les aus autòctones catalanes.

GUANYADORS CONCURS MORFOLÒGIC DEL DISSABTE

Cavall de Tir: poltra fins 3 anys

1r Premi: Castanya de Joan Teixidor Roca

Cavall de Tir: euga de més de 3 anys

1r Premi: Oliva d'Eduard Vilalta Jordana

Híbrid: mula

1r Premi: Morena de Ramon Cruañas

Híbrid: mul

1r Premi: Arpege de la Prairie de Ramaderia Casas Rodríguez

Guarà Català: pollina fins a 1 any

1r Premi: Rusita de Xavier Barceló Colomer

Guarà Català: pollí fins a 1 any

1r Premi: Ruc Valent de Jaume Segura

Guarà Català: pollina d'1 a 2 anys

1r Premi: Barretina de Joan Teixidor Roca

Guarà Català: pollí d'1 a 2 anys

1r Premi: Fum Blanc de Lluís Vila Coll

Guarà Català: pollina de 2 a 3 anys

1r Premi: Bella Lluna de Martí Vilaregut Codina

Guarà Català: pollí de 2 a 3 anys

1r Premi: Julen II de Jaume Segura

Guarà Català: somera de més de 3 anys

1r Premi: La Deu de Lluís Vila Coll

Guarà Català: guarà de més de 3 anys

1r Premi: Donkey de Lluís Vila Coll

Guarà Català: cobles

1r Premi: Cobles de Lluís Vila Coll

GUANYADORS CONCURS MORFOLÒGIC DEL DIUMENGE

Cavall de concurs: poltra fins a 3 anys

1r Premi: Cara Bonica de Jaume José Cle

Cavall de concurs: euga de més de 3 anys

1r Premi: Flama AC de Jordi Sánchez Pérez

Cavall de concurs: cavall de més de 3 anys

1r Premi: Eddy de Jordi Artigas

Pura sang Àrab: poltra fins a 2 anys

1r Premi: Rom Nadiuska de Pau Romero Domènech

Pura Sang Àrab: poltre fins a 2 anys

1r Premi: Charli M de Joan Teixidor Roca

Pura Sang Àrab: poltre de 2 a 4 anys

1r Premi: Botó Emir de Yolanda Carretero Suárez

Pura sang Àrab: euga de més de 4 anys

1r Premi: Abha Talag de Jordi Artigas

Pura sang Àrab: cavall de més de 4 anys

1r Premi: Patxi de Jordi Artigas

Pura raça Espanyola: poltra fins a 2 anys

1r Premi: Romanica de Boada de Yeguada Can Boada

Pura raça Espanyola: poltre fins a 2 anys

1r Premi: Gladiador de Boada de Yeguada Can Boada

Pura raça Espanyola: poltra de 2 a 4 anys

1r Premi: Vela de Boada de Yeguada Can Boada

Pura raça Espanyola: euga de més de 4 anys

1r Premi: Lluna XVIII de Jordi Franch Bosch

Pura raça Espanyola: cavall de més de 4 anys

1r Premi: Abigor de Mònica Vicens

VI MONOGRÀFICA DEL CLUB COLOM DE VOL CATALÀ

VVan participar-hi 69 exemplars dels quals es van atorgar cinc excel·lents els premis definitius van ser:

Primer premi al millor colom de vol català

"Blau vetat cuablanca" de Pere Madueño

Segon premi al millor colom de vol català

"Canyella cuablanca" de Miquel Maiza

Primer premi a la varietat més interessant

"Blau coll d'aram" de Jordi Costa

Segon premi a la varietat més interessant

"Monjí negre" de Jordi Costa

Tercer premi a la varietat més interessant

"Pinta cuablanca" de Narcís Ametller

VI MONOGRÀFICA AUS

GALLINA EMPORDANESA

Millor gall: varietat rossa d'Olga Flotats Jimenez

Millor gallina: varietat rossa de Jaume Berenguer Boix

Millor lot de cria: Jaume Berenguer Boix

Millor exemplar blanquiros: Robert Herze

Millor exemplar blanc: Jaume Martí Corominas

Millor exemplar aperduat: Remei Pastor Navarro

Millor exemplar rossa: Jaume Berenguer Boix

Millor exemplar roja: Albert Font

FLOR D'ATMETLLER

Millor gall: varietat apaerduada de Pau Balsach

Millor gallina: varietat negra de Manel Soler Castells

Millor lot de cria: Manel Soler Castells

Millor gall negra: Manel Soler Castells

Millor gallina negra: Manel Soler Castells

Millor gall aperduada: Pau Balsach

Millor gallina aperduada: Carlos Fernández González

Millor gall altres varietats: Jaume Soler Zurita

Millor gallina altres varietats: Ricard Slé Galofré

GALLINA PENEDESENCA

Millor gall: varietat blat de Pep Ferré Ginovart

Millor gallina: varietat negra de Lluç Juscafresa

GALLINA PRAT

Millor gall: varietat lleonada d'Eva Despuig

Millor gallina: varietat lleonada de Lluç Juscafresa

OCA EMPORDANESA

Millor oc: Agusti Toniètti Ferrero

Millor oca: Albert Font

Millor lot de cria: Josep Brugada

EL GOS D'ATURA CATALÀ, DE PURA RAÇA

Agustí Toniatti. *Associació gos d'atura català*

L'origen d'aquesta raça pròpia i, per tant, patrimoni natural de Catalunya, és el mateix que el dels altres gossos de pastura de les altes muntanyes europees: provenen dels gossos asiàtics arribats amb les invasions de bàrbars orientals i escampats pels romans. El gos d'atura català és, morfològicament, molt semblant al Bergamasc (Itàlia) i es feia servir per vigilar els ramats a la zona del Pirineu durant el dia per la transhumància (migració estacional a la recerca de les pastures). Durant generacions, se l'ha seleccionat per treballar i per això és extraordinàriament llest, amic de l'home i fàcil d'ensinistrar. Tanmateix, no és una d'aquelles races tristes que sempre esperen ordres. El gos d'atura té un punt d'independència, d'alegria, de murrieria, d'iniciativa, sempre dins els paràmetres de l'obediència. Com que és alegre, fa molta companyia i es guanya en poc temps a les persones. Aquesta és la seva principal utilitat avui en dia. El gos d'atura català pot presumir de ser una raça pura, és a dir, que no ha patit cap modificació durant la seva existència. I cap raça ho pot dir, això. Un exemplar actual és idèntic a un de 1929.

Després de la Guerra Civil (1936-1939), va ésser impossible frenar la davallada del nombre d'exemplars pel fet que molta gent del camp va marxar a les ciutats a treballar. A sobre, l'arribada del turisme als Pirineus va provocar la introducció de races foranes i el gos d'atura va ser infravalorat i es va anar abandonant i barrejant amb altres races. Però un bon dia de 1974, amb 17 anys, qui escriu aquestes línies era al llit amb grip i la meua mare em va regalar una enciclopèdia

anglesa especialitzada traduïda al castellà en què apareixien totes les races de gos conegudes. Entre elles hi havia la nostra i li donava la mateixa importància que el pastor alemany o el pastor suïss, per posar dos exemples.

'Això no pot ser', em vaig dir. Així doncs, em vaig llevar del llit d'una revolada i vaig posar-me a fer trucades. Uns dies després ens vam reunir quatre entusiastes dels animals amb una única missió: recuperar la nostra raça autòctona de gos. Vam buscar i trobar exemplars purs a algunes granges, uns 50 en total, i a partir d'aquests registres inicials vam començar la recuperació de la raça respectant escrupolosament els aspectes estètics i morfològics, i mirant de millorar-ne el caràcter. Això sí, sense perdre les característiques del gos de treball. I la cosa va funcionar. La sang i el tipisme d'aquells gossos corre per les venes dels gossos d'avui i han marcat per sempre més la raça. Actualment, a Catalunya deuen haver-hi uns 4.500 gossos d'atura i uns 5.000 arreu del món repartits en països com ara Alemanya, França, Itàlia, Anglaterra, Finlàndia, Holanda, Israel, Japó i Mèxic.

La primera exposició monogràfica es va fer a Banyoles el 1980, i gairebé paral·lelament, vam crear el Club del Gos d'Atura Català. D'allò ja fa 35 anys i, també hem fet parada a Campllong, al Montseny, a Barcelona, a Puigcerdà o a Ripoll. Darrerament, la seu permanent és la ciutat de l'estany. Enguany, el monogràfic, per primer cop, tindrà lloc dins la Fira de Sant Martirià perquè la mostra de races autòctones ha anat agafant embranzida i és de lògica i justícia que també s'hi exposi l'única raça autòctona de Catalunya reconeguda que porta el nom del país arreu del planeta. També per primer cop es farà en dissabte perquè sempre s'ha fet en diumenge.

Us hi esperem a tots!

XAVIER CASADEMONT FAURÓ
FERRADOR

XEV_069@HOTMAIL.COM TEL. 670 984 339

AFRAC

Associació Foment Raça Asinina Catalana

972 57 03 09 - 646 492 310

Benvolguts socis i simpatitzants dels rucs.

Un any més anem fent el ruc més que mai. Cada dia costa més mantenir una cabanya d'animals que no ser si ens portarà enlloc. La qüestió es que els amants dels rucs no baixem la guàrdia i fem tot i més per tirar endavant.

Us convidem a participar a la Fira de Sant Martíà, el dia 14 de novembre, on tindrà lloc el tradicional concurs morfològic, a on podeu participar tots els socis.

La Fira de Sant Martíà es la fira més important que es fa a Catalunya dintre el mon dels rucs, es un dels aparadors més potents que disposa l'Associació per mostrar al públic en general els millors exemplars de Ruc Català, i fer veure la necessitat de conservar aquesta magnífica raça.

Animeu-vos i porteu els vostres millors exemplars, i així aconseguirem un fer un bon concurs morfològic, que serveixi per consolidar una tradició tant arrelada.

Bona Fira de Sant Martíà per tothom.

EL JUTJAMENT EN LES RACES AVÍCOLES

Text i fotos: **Jaume Berenguer i Boix**. President de l'Associació d'Amics de la Gallina Pairal (AGP)

En la Fira es pot gaudir de les races d'animals autòctons dels Països Catalans: cavalls, rucs, vaques i d'altres bestiaris com l'oví i el caprí, conills o les simpàtiques oques empordaneses. Però també hi ha unes carpes on s'exposen, amb un nombre d'exemplars molt més significatiu que el de les altres bestioles, races de gallines i coloms. El motiu és un concurs en què un jutge farà una valoració dels animals segons contempla l'estàndard de la raça que es cria. Aquest jutjament, que queda reflectit en una cartolina adjunta a les mateixes gàbies, dona una nota de qualificació de l'animal exposat, segons la normativa aplicada per l'Entesa Europea (EE); excel·lent (un màxim de 97 punts), quan l'au presenta totes les condicions de la raça a la perfecció; destacada (96 punts), quan gairebé compleix totes les condicions; molt bona (95, 94 o 93 punts), quan s'observa alguna petita anomalia; bona (92 o 91 punts), quan l'animal és bo i només té defectes lleus; regular (90 punts), un defecte greu i la resta, lleus; insuficient (0 punts), quan la bestiola és deforme i fora de l'estàndard propi de la raça; i sense valorar, quan es tracta d'un exemplar no adult, malalt o fins i tot que no disposa de l'anella oficial de l'Entesa Europea.

El jutge començarà observant de forma generalitzada a tots els animals de la mateixa raça presentats en el concurs i, tot seguit, farà una anàlisi individual segons els punts de valoració que es descriuen en la cartolina de jutjament posant l'èmfasi en la condició, la forma, el tipus respecte al seu patró racial i també en les característiques principals de la seva raça, anotant les qualitats, desitjos o defectes que presenten les diferents parts de l'animal, com el plomatge, cresta, orelletes o potes.

En les imatges s'aprecia un exemplar de gallina empordanesa amb una qualificació d'excel·lent (97 punts) i un gall amb un defecte molt greu amb una nota de sense valorar.

ELS COLOMS DE VOL CATALÀ I LA VARIETAT MONGÍ GIRAT

Text: **Benet Juncosa**. Club del Colom de Vol Català

Des de 2011, el Club del Colom de Vol Català fa un cens anual de la cabana de coloms d'aquesta vella raça autòctona i dels colomars que la crien a Catalunya i també fora, prestant atenció a la situació de les seves diferents varietats. De quatre anys de dades encara se'n poden treure poques conclusions, però el fet d'haver començat a recavar-les ens permetrà constatar, amb xifres concretes i objectives, la prosperitat, l'estabilitat o bé la davallada de certes varietats que corren risc de desaparèixer. Si deixem a banda aquestes poblacions (frarets, alablancs, cuablancs, mongins, pintes, pius, xapats, xarel·los) que sovint són objecte del treball d'un reduït grup de criadors i donem una ullada als patrons dels coloms de vol català més consolidats i nombrosos, ens trobem que els cuablancs, els caps de frare, els enters i els girats són els més representats als nostres colomars.

Fins ara hem parlat de quantitat (davallada en nombre d'exemplars als colomars durant els darrers cinc o deu anys), però en el cas del girat també s'ha de parlar de la disminució de la seva qualitat. Fins al 2005, aquest colom portava la veu cantant en les exposicions, però en les monogràfiques del Club que tenen lloc des de l'any 2009 ja mai ha quedat entre els tres primers. Tampoc a la Mostra de Cria, que es va iniciar el 2010. Per aquest motiu, el Club està preocupat i volem prendre decisions perquè aquesta varietat, que sovint es presenta com l'emblema de la nostra raça, torni a lluir. Aquest 2015, el girat tindrà un tracte especial a Banyoles. La intenció és reunir el millor de cada casa, posar-los en un lloc destacat i premiar aquells exemplars de major qualitat, amb l'objectiu de destacar la importància de la seva cria i prendre consciència de la seva situació. Us convidem a visitar el nostre estand per conèixer-lo. Us trobareu un colom d'un plomatge tan elegant que sembla vestit per sopar a l'ambaixada de França.

ASSOCIACIÓ BANYOLES
comerç i turisme

Vine a dinar a la Fira
i tasta els nostres
productes autòctons

PÀRQUING GRATUÏT

Tiquets de 30 minuts
d'aparcament gratuït en qualsevol
de les zones blaves de la ciutat.

Entra a www.banyolescomerciturisme.cat
informa't i gaudeix de les promocions dels establiments

 Generalitat
de Catalunya

 AJUNTAMENT DE BANYOLES
Banyoles

Estrella
Damm